

Havebrugscetret, Institut for Landskabsplanter, Hornum, 9600 Års

Hurtigproduktion af prydbuske i containere

Odd Bøvre

En lang række prydbuske kan produceres færdig på en vækstsæson, dersom formeringen foregår i væksthush. Stiklingerne tages fra friland så tidligt som muligt, og der stikkes 2-3 stiklinger i salgsheden, og planterne er færdige til salg samme efterår. Erfaringer har vist, at mindre prydbuske i containere er meget etableringssikre og mere handelsvenlige end de større barrodsplanter.

Der er tradition for, at prydbuske til have og anlæg skal være kraftige markkultiverede barrodsplanter. Derfor foregår endnu en stor del af produktionen af prydbuske som markkultur. Normalt går der 4 år for at producere en færdig plante. Salgsproduktet, A-kvaliteten, er en kraftig barrodet busk med mindst 2 kraftige grene, som regel med 5-6 grene.

Det er normalt, at kraftige barrodsplanter har svært ved at fortsætte væksten efter udplantning på blivestedet. Selv under de bedste plantningsforhold vil planterne kun få en lille og som regel uharmonisk tilvækst det første år efter udplantning.

Mindre barrodsplanter har som regel en større rodmasse i forhold til toppen og kommer derved bedre og hurtigere over omplantningschoket. Planter dyrket i containere med alle rødder intakte er meget plantningssikre, og planterne fortsætter deres naturlige vækst og vækstform uden omplantningschok.

Anlægsgartnere foretrækker i mange tilfælde containerplanter og gerne i en mindre størrelse end de traditionelle, da de er langt mere etableringssikre end de store barrodede. Tillige har ændrede salgformer ført til større efterspørgsel af mindre containerproducerede planter, ganske enkelt fordi store barrodsplanter er uegnede til selvbetjeningsbutikker.

Formål

Tidligere forsøg på Institut for Landskabsplanter med *Cornus alba*, 'Sibirica', *Forsythia* 'Lynwood' og *Hypericum* 'Hysan' har vist, at det er muligt at producere planter til viderekultur i containere (basisplanter) på én vækstsæson. Som udgangsmateriale til disse forsøg blev der benyttet urteagtige stiklinger taget fra moderplanter på friland. Basisplanter skal have mindst 3 grene og være mindst 30 cm høje. For lavtvoksende sorter er kravet til højden blevet nedsat. Basisplanter anses for at være velegnede til viderekultur, en god størrelse i handelsleddet og velegnede til mange plantningsformål.

På baggrund heraf blev der i 1978 igangsat forsøg med det formål at undersøge, indenfor hvilke af de større prydbuskekulturer, der kan produceres en basisplante på én vækstsæson, baseret på stiklinger fra friland.

Forsøgenes gennemførelse

I forsøgene, som blev gennemført i årene 1978 og 1979, har der været 14 forskellige kulturer.

Stiklingerne: Urteagtige stiklinger blev klippet, så snart modent stiklingemateriale var tilgængeligt, og det har for begge forsøgsår været mellem den 11. og 15. juni. Stiklingerne blev vækststofbehandlet med 500 ppm IBA. Der blev stukket på

bord med 20–22°C varme, under tåge i væksthuse i 10 B pletter med spagnum-stenuld-blanding i volumenforhold 2:1, og i 0,4 l stenuldblokke.

Efter gennemsnitlig 3 uger under tågeformering og yderligere 3 uger i hus blev planterne sat ud på containerbed. Planterne blev ikke knebet.

Gødning blev givet som Hornum-blanding med 0,5 promille tre gange egentlig fra stikning til roddannelse. Derefter gødningsvand efter fordampningsautomat. Ved 1,8 mm fordampning blev der i væksthuse givet 2,0 mm 0,8 promille Hornum-blanding. På friland blev der gødningsvandet med 2,2 mm ved 2,0 mm fordampning.

Containerbedet var undervandingsbed med 5,5 dryp pr. m². Som vandfordelende underlag blev der benyttet undervandingsmætter.

Planterne blev sat ud på containerbed med 30 planter pr. m² netto bedareal.

Ved udsætningen blev planterne beskyttet mod stærk sol med skyggenet, som blev fjernet efter 4–6 dage. Straks efter udsætningen blev der spændt opbindingsnet over planterne.

Resultater

Resultaterne for begge forsøgsår viste meget lille forskel med hensyn til henholdsvis udfald under formering og tilvækst, og der var ingen forskel på

Tabel 1. Resultat af forsøg med hurtigproduktion af 14 forskellige prydbuskekulturer. Gns. af 2 år og 2 dyrknings-substrater

	Antal stiklinger pr. enhed	% af antal enheder stukket			Levende efter overvintring
		Over mindstemål	Under mindstemål	Døde ved opgørelse i okt.	
<i>Chaenomeles</i> 'Crimson and Gold'	2	2	97	1	2
<i>Cornus alba</i> 'Sibirica'	2	84	16	0	98
<i>Cotoneaster cochleatus</i>	3	47	52	1	37
<i>Kolkwitzia amabilis</i> 'Rosea'	3	68	31	1	7
<i>Ligustrum vulgare</i> 'Atrovirens Select'	3	41	59	0	78
<i>Lonicera</i> × <i>xylostoides</i> 'Clavey's Dwarf'	2	72	27	1	96
<i>Philadelphus</i> 'Schneesturm'	2	19	78	3	93
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Månelys'	3	100	0	0	100
<i>Ribes alpinum</i> 'Dima'	2	0	83	17	–
<i>Spiraea</i> × <i>arguta</i>	3	20	50	30	70
<i>Symphoricarpos</i> × <i>chenaultii</i> 'Hancock'	3	63	26	11	89
<i>Viburnum</i> × <i>burkwoodii</i>	2	0	96	4	4
<i>Viburnum opulus</i> 'Roseum'	2	0	84	16	59
<i>Weigela</i> 'Bristol Ruby'	2	28	71	1	75

dyrkningssubstraterne. Tallene er derfor slået sammen og opført i tabel 1. Med hensyn til overvintringen var der dog nogen forskel på årene, men ingen forskel på dyrkningssubstraterne.

I tabel 1 er resultaterne opført som procent af antal enheder, der er stukket. Der blev stukket 176 enheder af hver klon med 2 eller 3 stiklinger pr. enhed. Mindstemål blev sat til 3 grene over 30 cm. For *Cotoneaster cochleatus* og *Lonicera* × *xylosteoides* 'Clavey's Dwarf' blev mindstemålet sat til 20 cm.

Alle planter, både over og under mindstemålet, blev sat til overvintring. Det store udfald i enkelte kloner skyldes små og svage planter.

● Bemærkninger

Resultaterne af de afprøvede kulturer gælder kun for de afprøvede sorter eller kloner, og er ikke gældende for andre sorter eller kloner inden for samme slægt.

For eksempel er de afprøvede sorter af *Cotoneaster* og *Lonicera* begge noget langsomtvoksende.

Roddannelsen hos de afprøvede sorter på nær *Spiraea* var meget god. Roddannelsen hos *Ribes* og *Viburnum* var også meget god, men stiklingerne ville ikke bryde. De få stiklinger, som brød og satte nye skud, standsede tilvæksten hurtigt, således var der ikke en eneste plante, som nåede det opsatte mindstemål.

De her afprøvede sorter af *Potentilla*, *Cornus* og *Lonicera* kan betegnes som meget velegnede til denne produktionsform. *Cotoneaster*, *Ligustrum*, *Symphoricarpos* og *Kolkwitzia* kan betegnes som brugbare til den beskrevne produktionsform, men må have ekstra beskyttelse, dersom planterne skal overvintres. Resten af de afprøvede kulturer når ikke at blive salgbare planter på én vækstsæson.

Generelt kan siges, at planter, som standser væksten sent på vækstsæson, er velegnede til denne produktionsform. Ønsker man at producere planter, som standser væksten tidligt på vækstsæsonen, er det nødvendigt med drevet stiklingemateriale dvs. tidlig stikning, for at planterne kan opnå den ønskede størrelse.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1983 80,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.
ISSN 0105-6514

Trykt i 6.000 eksemplarer.